# MONITOR

Na Rok Pańſki 1782.

Num: XCVIII.

*Dnia 4 Grudnia*

---

*Reſzta poprzedzaiących Monitorow.*

---

NA co mamy ſzukać przykładow wielkich Mężow mądrością zaſczyconych w dawnieyſzych wiekach, na co w cudzych narodach, mamy w naſzym narodzie

niezliczoną liczbę tych, ktorych wysoka mądrość niezwiędłą nieśmiertelney sławy w nadgrodę uwięczyła Koroną.

Pomiiam ich tu wyliczać imiona albowiem chcąc podać ich regestr trzebaby wiele zapisać foliałow. Wystawiam tylko na oko. Tobie przezacny Narodzie Polski dziś nam szczęśliwie, Day Boże iak naydłużey Panuiącego STANISŁAWA AUGUSTA 4tego ktorego z łonu twoiego na ten Naywyższy dostoienstwa i godności stopien, coż wyniosło ieżeli nia mądrość?

Dał i codziennie daie nayznakomitsze swey mądrości dowody. Mądry iest Krol, bo mądrze rządzi.

dzi. Mądry ieſt Krol, bo mądrze myśli i czyni, Mądry ieſt Krol, bo mądrość i mądrych kocha.

Dawnieyſi mędrcowie tak wiele dla nabycia nauk łożyli ſtarania, iż ich odtego przedſięwzięcia głody zimna i upały odwieść nie mogły.

Nic zdaniem ich tak niebeſpiecznego, tak przykrego, tak trudnego niebyło, czego pragnieniem uczenia ſię tchnący dopiąc niemieli. W odległe puſzſzczali ſię kreie, ściſłe z mniey znanym ludem zabierali przyiazń, zapominali częſtokroć o wzmacniaiącym ſiły pokarmie, nocy bez ſenne na naukach trawili, aby tak w życiu ſtawſzy ſię umieiętnemi, doſkonal-

nalſzemi umierali (iako ſolon ktory iuż prawie konaiąc czytać ſobie uczone kſięgi kazał, pytany dla czego, odpowiada abym doſkonalſzym umarł) ták żyiącą oſobie dotąd i na zawſze iednaiąc chwałę. Co ieſt drugim prawdziwego uſzczęśliwienia ſtopniem.

Trzeci ſtopień uſzſczęśliwienia od ſpokoynego zawiſł umyſłu, gdy nas w tym życiu ani nieſtałego ſzczęścia odmiana nietrwoży, ani roſkwilaiąca ſerce poruſza boleść, ani podſtępne mieſzaią gniewy, przeſądy i zdrady. Ktorą wiele nas uſzczęśliwiaiącą pomyślność ſama nam tylko przynoſi Mądrość.

Ma-

Mądry obawiać się niemoże, żeby albo raz dostąpioney nieutracił godności, bo nauka iest mu do tysiącznych powodem urzędow, albo znacznego w maiątku swoim nie poniosł uszczerbku, bo wszystkie swoie nayokazalsze z sobą nosząc bogactwa, pewny iest że mu ich nieodbierze woyna, ogień niespali woda niezotopi, zły człowiek nie wydrze. A daymy to że na niego iaki traf nieszczęścia padnie, przećie się i w ten czas bydz szczęśliwym sądzi, pomniąc na Seneki słowa. Nauki iak szczęścia pomnażac, tak nieszczęścia ukracać zwykły.

Staie niegdyś z martwiony Cycero nad okropną Corki swoiey

mo-

mogiłą, aliści oświecony mądrością rozum życia ludzkiego skazuiący krotkość wzmagaiące się przytłumia żale.

O gdyby mogł dziś do nas Dyonizyusz mowić, i te ktore żyiąc powiedział powtorzyć słowa, mielibyśmy żywy tey prawdy dowod. Ten bowiem zrzucony z Tronu, na wygnanie posłany, do ostatniey przychodzi nędzy, gdyż na tak wysokim, bo Krolewskim dostoieństwie będąc, w Koryncie dzieciom pierwsze Nauk daie początki. Ale spytany iakowyby z umieiętności z Filozofii swoiey miał pożytek, odpowiada chętnie spadłą na Krola klęskę poznaiąc swiata obłudę, szczęścia niestatek cierpliwie znoszę.

Nie-

Niechay więc innych blaſk doſtoienſtwa łudzi, niechay ſię innym pieſzczone i prozniackie podoba życie my w naukach prawdziwey mądrośći zupełne znaydziemy uſzczęśliwienie.